

PROGRAM:

■ L. VAN BEETHOVEN (1770–1827):

Kraj Štefan, uvertura iz priložnostne glasbe, op. 117

Romanca za violino in orkester št. 2 v F-duru, op. 50

Simfonija št. 6 v F-duru (Pastoralna), op. 68

Allegro ma non troppo (Prebujanje radostnih občutkov ob prihodu na podeželje)

Andante molto moto (Prizor ob potoku)

Allegro (Veselo srečanje vaščanov)

Allegro (Grom – nevihta)

Allegretto (Pastirjeva pesem – veselje in hvaležnost po nevihti)

NAPOVEDUJEMO:

OKTOBER JAZZ 2020

■ **Sreda, 21.–24. oktober 2020**
Velika in mala dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Vila Vipolže – Goriška brda

IZREDNI KONCERT

■ **Četrtek, 5. november 2020**, ob 20.15
ATMOSPHERICA: Natalija Šaver, klavir
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Vstopnina: 14 €, 10 €

GLASBENI ABONMA

■ **Ponedeljek, 30. november 2020**,
ob 18.00 in 20.15
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
EVA-NINA KOZMUS, flavta
Godalni kvartet QUATUOR VAN KUIJK
Vstopnina: 17 €, 12 €, 10 €

POTOHODCI

■ **Torek, 27. oktober 2020**, ob 19.00
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Okrogla miza in film Erika Valenčiča o ljudstvu Sahrawi
Vstopnina: 5 €

■ **Sreda, 4. november 2020**, ob 19.00
Mala dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Maja Megla: Oživeti v življenje
Vstopnina: 3 €

■ **Sreda 25. november 2020**, ob 19.00
Mala dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Erika Brajnik: Soočanje z izzivi, ki nam jih je predočila epidemiološka globalna kriza
Vstopnina: 3 €

Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica

E: pr@kulturnidom-ng.si
W: www.kulturnidom-ng.si
T: +386 (0)5 335 40 13

Hiša z ustvarjalnim navdihom že 40 let

40. sezona/1. koncert

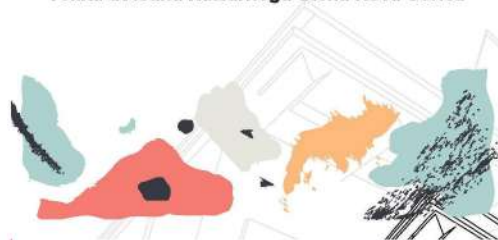
ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE

Veronika Breclj
violina

Philipp von Steinaecker
dirigent

Ponedeljek, 12. oktober 2020,
ob 18.30 in 20.30

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Ob 250-letnici Ludwiga van Beethovna ...

V času romantike je glasba dobila novo razsežnost in dosegla visoko vrednost, za kar je bil odgovoren prav Ludwig van Beethoven. Nekateri so v njem videli mojstra, ki je izčistil glasbeno obliko in prinesel mir v kaos, drugi pa so ga imeli za skladatelja, ki je revolucioniral glasbo in v njej ohranil temne in kaotične sile. Nihče prej si ni tako kot Beethoven prilastil poslušalčeve pozornosti in mu zapovedal, naj mu sledi pri oblikovanju intenzivnih zapletov vse do razrešitve. Njegova glasba je osebna; je reakcija na svet, ki ga je obkrožal in za katerega je verjel, da bi lahko bil pravičnejši, če bi presegli vsakodnevno bolečino in krivico. Njegove glasbene forme so individualne in neponovljive. Ko poslušamo Beethovno glasbo, poslušamo raziskovanje lastnih čustev. Njegovo življenje je bilo takšno kot njegova glasba: vrtnec uničujoče osamljenosti in razposajenosti, nebrzdanega upornišva in duhovnega zmagošlavja.

Uvertura iz priložnostne glasbe **Kralj Štefan, op. 117** (König Stephan), je edini stavek iz tega dela, ki je do danes ostal del rednega koncertnega repertoarja. Skladbo Kralj Štefan je Beethoven napisal leta 1811 v Teplicah (danes na Češkem), kjer je preživel poletje na zdravljenju zaradi postopne izgube sluha. Takrat je po naročilu cesarjevega gledališča v Pestu, ki se je pripravljalo na slavnostno odprtje februarja naslednjega leta (1812), napisal poleg Kralja Štefana še uverturo *Atenske ruševine*, op. 113. Dogodek je bil patriotski, in zato tudi skladbo Kralj Štefan preveva nacionalistični duh. Kralj Štefan ali Štefan I. Ogrski (Sveti Štefan I) z rojstnim imenom Vajk je bil najprej veliki knez Madžarov (med letoma 997 in 1000) in nato ogrski kralj (do leta 1038), danes pa je tudi krščanski svetnik. Kralj Štefan je predstavljal priljubljeno tematiko za umetniško ustvarjalnost, še posebej na začetku 19. stoletja z rastočim nacionalizmom. Bil je svojevrsten simbol madžarskega očetovstva. Čeprav Beethovno delo govori o tej znameniti zgodovinski osebnosti, pa je bilo v resnici posvečeno aktualnemu avstro-ogrskem cesarju, Francu I. Uvertura je označena kot *Andante con moto* in je oblikovana v sonatni obliki.

Znano je, da je bil Beethoven izvrsten pianist, malo manj pa, da je bil tudi sposoben violinist. Čeprav ni bil nikoli mojster tega glasbila, pa sta ga ljubezen in razumevanje do njega navdihovali, da je napisal deset odličnih violinskih sonat, čudovit violinski koncert, prgišče godalnih kvintetov in kvartetov, ki so mojstrovine zase, in še več. Ustvaril je tudi dve Romanci za violino in orkester; št. 1 v G-duru, op. 40, je bila natisnjena leta 1803, **Romanca št. 2 v F-duru, op. 50**, pa leta 1805. Skladbi v opusu izstopata, ker sta enostavčni deli koncertnih izraznih razsežnosti. Pogosto sta vrednoteni kot priprava na Violinski koncert, op. 61, iz leta 1806. Skladatelj je v Romancah uporabil zgodnjeklasiistični orkester, ki ga sestavljajo ena flavta, po dve obol, fagota in rogova ter godala. Romanca v F-duru je prefinjeno delo,

ki izkazuje skladateljevo mojstrsko obvladovanje visokega klasicističnega sloga po Mozartu in Haydnu. V njem je zasledoval obliko dvodelnega rondoja (ABACA-koda) z bogato harmonsko vsebino in privlačno melodičnostjo, ki jo je položil v part violine z mnogimi detaljnimi dekoracijami.

Beethoven se je leta 1792 za vedno poslovil od rodnega Bonna in se preselil na Dunaj, kjer je postal njegov profesor Joseph Haydn. Osem let je mladenič krepil samozavest, preden je napisal Prvo simfonijo. Le-ta pa sovpada z začetkom novega stoletja (1800) in najavlja novo ero. V simfoniji, ki je postala najbolj izdelana in vzvišena glasbena oblika, je ohranil klasicistični simfonični ideal po Haydnu in sonatno obliko.

Pastoralna simfonija je napisal leta 1808. Prvič je bila izvedena 22. decembra istega leta v neogreti dvorani Dunajskega gledališča na legendarnem štiriurnem glasbenem maratonu. Na koncertu, ki ga je organiziral Beethoven sam, z orkestraši, ki so se upirali izvedbi, so izvedli znamenito Peto simfonijo, tri odlomke iz sakralnih del, Korralno fantazijo za klavir, zbor in orkester in Koncert za klavir št. 4 v izvedbi skladatelja samega. Pastoralna simfonija je bila v družbi njegovih titanskih del posebna. Nenavadno je bilo, da jo je skladatelj, ki je prisegal na čisto, absolutno simfonično glasbo, zasnoval programsko. Stavki imajo opisne naslove. Skladba je niz zvočnih, impresionističnih slik in doživetij iz narave ter njenega življenjskega kroga. V njej ni več čutiti vpliva vzornikov, tukaj je izrazil samega sebe, zlasti svoje sprejetje sveta, takšnega kot je. Simfonija ima za Ljubljano poseben pomen. Beethoven jo je poslal Filharmonični družbi (danes Slovenski filharmoniji), ki jo je želela izvesti. Izvedena je bila 28. februarja 1818. 15. marca 1819 je Filharmonična družba poslala Beethovnu častno diplomu, s katero je postal njen častni član. Prepis partiture z lastnoročnimi skladateljevimi popravki, nastalimi najbrž leta 1808, je danes hranjen v NUK-u kot posebej dragocen zgodovinski dokument.

Orkester Slovenske filharmonije neprekinjeno deluje več kot sedemdeset let, s svojimi predhodnicami *Academio Philharmonicorum* (1701), *Filharmonično družbo* (1794) in prvo Slovensko filharmonijo (1908–1913) pa sodi med najstarejše na svetu. Prireja koncerte Modrega in Oranžnega abonmaja, z Zborom Slovenske filharmonije občasno nastopa v abonmaju vokalne glasbe. Tradicionalna sta novoletni in božični koncert, orkester pa izvaja še Filharmonični festival baročne glasbe, festival sodobne glasbe v novo leto z novo glasbo, Ciklus družinskih koncertov Slovenske filharmonije ter koncertira po Sloveniji in v tujini. Leta 2019 je bil rezidenčni orkester Festivala Ljubljana. Največji mednarodni uspehi zadnjih sezon so evropska turneja s sopranistko Ano Nettekbo in snemanje opere *Jolanta* Čajkovskega za založbo Deutsche Grammophon,

gostovanja na Kitajskem, v dunajski Koncertni hiši, z Brynom Terflom v Kraljevi operni hiši v Muškatu v Omanu in z Mišo Majskim po Evropi. Koncertna dejavnost orkestra z imenitnimi dirigenti in solisti je posneta na več kot osemdesetih zgoščenkah.

Philipp von Steinaecker, vrsto let redni gost Orkestra Slovenske filharmonije, je bil v sezoni 2019/20 njegov glavni gostujoči dirigent. Priznanemu nemškemu dirigentu, ki je pred dvema letoma prevzel tudi umetniško vodstvo orkestra Mahlerjeve akademije v Bozanu, je vrata v mednarodni svet glasbe odprlo imenovanje za prvega »Melgaardovega mladega dirigenta« pri londonskem orkestru *Age of Enlightenment*. Z leti je pridobil bogate izkušnje kot gostujoči dirigent številnih orkestrrov. Na glasbeno pot je stopil kot violončelist, a se je pozneje na pobudo Claudia Abbada posvetil dirigiranju. Dirigiral je Švedskemu radijskemu simfoničnemu orkestru, Novi japonski filharmoniji, Orkestru Maggio musicale iz Firenc, Škotskemu in Mahlerjevemu komornemu orkestru, Haaskemu in Praškemu filharmoničnemu orkestru in drugim. Uspešno se uveljavlja tudi kot operni dirigent. Ponaša se z izjemno diskografijo, ki med drugim zajema *Händlov oratorij* *Mesija* in *Haydnovo Stvarjenje* (nominacija za nagrado *International Classic Music Award* 2015).

Veronika Brecej (1994) je študij violine opravljala na Univerzi za umetnost v Berlinu, na katero je bila sprejeta s 17 leti kot izredno nadarjena in diplomirala leta 2017. Podiplomski študij je zaključila z odliko na Univerzi za glasbo v Gradcu. Je zmagovalka več državnih in mednarodnih tekmovanj v Sloveniji in Italiji, na tekmovanju G. Ph. Telemann na Poljskem je postala finalistka, osvojila je 4. mesto (2010) in posebno nagrado *Jirije*, na državnem tekmovanju *Temsig* (2006, 2009 in 2012) je bila prvonagrajenka in odlikovana z zlato plaketo; leta 2017 je bila finalistka mednarodnega tekmovanja *Svirel* in tam zasedla 1. mesto. Nastopala je na mnogih festivalih ter koncertirala v Sloveniji, Italiji, Avstriji, Nemčiji, na Hrvaškem, Poljskem in Nizozemskem. Kot solistka je igrala s Komornim godalnim orkestrom Slovenske filharmonije, Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in drugimi. Leta 2009/2010 je bila članica Mladinskega orkestra Evropske unije pod vodstvom Vladimira Aškenazija. Kot substitutka igra v orkestru SNG Opera in balet Ljubljana ter v Filharmoniji Fenice v Benetkah. Je članica Godalnega okteta Oberton, s katerim gostuje po Evropi in Izraelu. Občina Šempeter - Vrtojba ji je za umetniške dosežke podelila občinsko nagrado za mlade.

Metka Sulič